

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Via Vitæ Operis Hvivs Hypothesis

Florentius <Batavus>

Antverpiae, 1551

Quod terrena omnia & maxime parentes, & amici carnales sint
contemnendi. Cap. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30077

chaos miseræ. Quod vero hunc gustū non habeat causa est, quia quum nec ipsi sciant quid facere debeant, nec alij ipsos doceant, sine exercitijs manent spiritualis vitæ, focū piæ voluntatis nullis fouentes carbonibus. Vnde & accidit nouitium frigescere, & vix vnquam in feruore aliquem permanere. Similiter contingit & secularibus, qui quantumuis piū arripiant propositum, statim tamen recidunt, propterea quod non aduertant omni diligentia huiusmodi gratiam custodiendam esse & nutriendam, ob calliditatem inimici, & propriam infirmitatē. Nōne videmus virentē arbusculam primo plantatam continuo arefcere, si non iugiter irrigetur? Et quomodo propositum nostrū stabit, si non vigilemus orando legendo meditando, & horum nos consuetudine ceu funibus quibusdam constringendo, donec paulatim & vetus noster homo corrūpatur, veteraq; planē incipiant nobis desipere: & quasi de frumentis terræ promissionis quodā iam accepto gustu, noua faciant corda, voces & opera.

Quod terrena omnia & maxime parentes, & amici carnales sint contemnendi. Cap. 2.

Oportet autem eum qui spiritu vult crescere, vel debitè eū excolere, summo opere

moperere vigilare vt carnis affectum mortifi-
 cet, ne si ipſius ſequatur motus (ſemper e-
 nim caro ſpiritu contrariatur) in vanum la-
 boreſ. Carnem appello carnis parentes ami-
 cos & mundum: qui omneis (vt Dominus
 monet eos relinquendos) ferè habendi ſunt
 quaſi ſpiritus inimici. Quū enim ipſi de ter-
 ra ſint, & ſpiritus de cœlo, qui ſpiritū vult
 colere à terra oportet peregrinetur per af-
 fectū. Quicquid enim in terra eſt inquinat
 execat grauat & alienat à Deo: ſicut re ve-
 ra totum alienum eſt à Deo. Spiritus autē de
 cœlo exiſtens non poteſt viſcere aut vige-
 re niſi in ſua patria & apud ſuos ciues, &
 præcipuè apud Patrē qui in cœlis eſt, vt poſſit
 dicere, Noſtra cōſeruatio in cœlis eſt, nē Phil. 3. d.
Col. 3. a.
 pe affectu, iuxta quod apoſtolus monet di-
 cens, Si cōſurrexiſtis cū Chriſto quæ ſurſum
 ſunt quærite, vbi Chriſtus eſt in dextera Dei
 ſedens: quæ ſurſum ſunt ſapite non quæ ſu-
 per terrā. Sapere autem ea nemo poteſt niſi
 qui palatū ab alieno & noxio ſapore libera-
 uerit. Vnde magnā cauſam eſſe puto quod
 tā pauci ſapiant, vel apti ſint ſapere quæ ſur-
 ſum ſunt, quia nemo peregrinari vult per-
 ſectè à terra propter inditū amorē & pro-
 pinquitatē ipſius naturæ & occultationē ce-
 leſtiū. Nā ſi nobilitatē ſpiritualium honorū

vel æternorū videremus aut tangeremus,
 vt hæc sensibilia, facilius traheremur ad fa-
 stidienda terrena & caduca. Similiter si gu-
 stassemus verè suauitatē Dei & complexus
 spiritualis facilè mūdanas siue externas has
 consolatiunculas relinqueremus. Sed quid
 agimus miseri, si secundum sensum ambula-
 re & iudicare volumus? Vt quid christiani
 dicimur, si non secundum fidē & instructio-
 nē dogmatis christiani ambulamus? Quod
 sensui deest fides deberet supplere, quū sen-
 sui ipso longè certior sit, vtpote per quam
 omneis sancti vicerunt regna, operati sunt
 iustitiam, adepti sunt repromissiones, vt ait
 apostolus multos eorum commemorans.

Heb. 11. f.

Quorum si volumus ditari felicitate succes-
 sus spiritualis & hæreditatis æternæ oportet
 sensus iudicia supergrediamur, fidei vir-
 tute actūq; ipsos in fidei obsequium capti-
 uantes, fidei etiam summo studio cupientes
 augmentum vna cum apostolis dicendo.

Luc. 17. a.

Domine adauge nobis fidem: quando quidē
 ex ipsius magnitudine totius ædificationis
 spiritualis felicitas procedit. Ipsa cogit om-
 nia relinquere: ipsa dat potiora sperare: dat
 his presentibus & temporalibus quæ vidē-
 tur, æterna quæ nō vidētur antepondere: dat
 infirmis solida præferre: dat mundi oblecta-
 mentis

mentis præponere spiritualia, quæ hic inci-
piunt & futuro consummantur: dat ignobi-
libus præferre nobilissima, vt parētibus car-
nis parentes spiritus: qui tanto nobiliores
sunt quanto spiritus excellere noscitur car-
nem. Sed vt spiritus noster sese in altū tolle-
re, & à visibilibus his volare possit ad inui-
sibilia duabus opus habemus alis, nēpe intel-
lectu atq; affectu: quarū priorē adiuuat fi-
des, alteram excitat charitas, qua Deum cu-
pit, & ipsi appropinquare gestit spiritu, quū
carne nequeat. Qui harū altera caret, & se
non æque in vtracq; exercet aut in volando
deficiat, aut in terra necesse est maneat, vt-
pote infirmus spiritu: qui quanto terræ ma-
gis appropinquat & inhæret, eo fit infirmi-
or: sicut contra quo ab eo magis elongatur,
eo magis roboratur. Relinquantur ergo & Gen. 19. et
sancto quodā odio spiritus cōtemnātur pa-
rētes & carnales quicq; amici, quū eis affectu
carnis adhærere, sit cum vxore Loth retro
spicere, & ob amorē eorū à sequela Christi
tardari sit Christum negare. Nolite quæso
quos semel abnegastis repetere: quū simul
& spiritu proficere, & eorū cōsolationibus
recreari nō possitis. Ne quæso eorū affecti-
bus pareatis, Dominum Iesum nolite con-
tristare, si in iudicio Dei non vultis confun-
di. Nolite eorum blandas audire voces, aut
B b ij   magnificere

SANITATE ANIMAE.

magnifacere affectus, qui vocē Domini auditis intus, vt fugiatis de medio Babylonis. Fallaciam enim loquuntur & dolū. Nolite etiā eorum munerā aspicere, ne bonis priuēmini internis. His enim & similibus retibus capiuntur pisces electi ē viuatio cœli, ipsius arte diaboli, qui nouit nullū esse aliud viscū efficacius quam est amor carnis, vtpote qui directē amori opponatur spiritus. Sed Dominus Iesus nō venit pacē mittere in terrā, sed gladiū: vt quicūq; eū sequi velit hoc bellū accipere debeat, si coronari optat. Qui tāgit picē inquinabitur ab ea: & qui frequēter amicorū cupit visitationes, non poterit mundus permanere, aut non spiritu infirmari. Quod vtinā saperent qui religiosam dicuntur agere vitā, quorū nonnulli longē se se amplius sollicitāt in negocijs parentū aut amicorū agentes in cœnobijs quā dū foris agerent in seculo. Nunc enim pro omnibus curā gerunt, qui prius vix vnū loquebantur alterius cōmodo gratia verbū. O miseri, cœci, & surdi, qui nec infirmitatē vestram attenditis, nec vocationis nobilitatem, nec Domini vocātis voluntatē. Quid corpore prodest ab amicis separari, & affectu eisdē adherere? Quid prodest magna vos certamine superasse, si post victoriā in manus vos traditis

Mat. 10. d.

Eccle. 17. a.

traditis hostium volentes? O quanta hac de re legimus in Vitis veterū illorum sanctorū patrū, quorum sanè cōparatione, non aliud quā inane monachi nomē gerere videmur. Quid prodest mundū deseruisse & postea rursus se mundi curis ingerere? O quā parū sapias quid sit Deo seruire, qui tā impudēter comprobaris mundo velle placere. Quam parū gustas internæ & spiritualis dulcedinis, qui tā es consolationū mundanarū avidus. Quā non capis felicitatem portus, qui nō desiniste immergere fluctibus maris. Pessimū sanè signū & apertum apostasiæ cuiusdā spiritualis argumentū. Captus es & illuderis à dæmone quātūcūq; glorieris de religione. Fornicatores sunt spiritus, quicūq; sunt amici carnis: nec spiritus diu aut sepius cū eis loquitur qui mente euagantur. Vnde qui verè vult viuere spiritu, eum necesse est indissolubiliter Christo adhærere, & p ipso omneis deserere affectu in Christo omneis cōplectendo vero amore, nēpe spiritus, quē implere debet orādo cōpatiēdo &c. Hoc est enim odiēdo vere amare. Sit pater tuus quicūq; te instruit in spiritu: sit mater tua omnis doctrina spiritus: sit frater quicūq; eodē spiritu in Deū fertur te comitādo & adiuuādo: sit vxor tua perfecta mortificatio tui ipsius: sint

SANITATE ANIMAE.

sius: sint filij tui gemitus & suspiria, & sitiēs
charitatis exercitium: seruus tuus sit corpus
tuū: amici tui sanctæ virtutes. Hæc est pro-
pagatio monachi, hæc cælestis generatio
quærentium dominum. Qui extra hanc aliã
quærit generationem perdet religionis ve-
rã felicitatem, & incurret mundanorum so-
cietatem: nec spiritualis generationis perci-
piet communionem, propterea quod segre-
get se per vanum amorem. Qui ergo Pa-
tris cælestis vult foueri sinu eiusq; sollicitu-
dine gubernari, cupiat se ab amicis deserere,
gaudeat se ab ipsis obliuioni tradi, rãq; hoc
cupiat feruentius quanto eorum se infestari
affectu sentit amplius. Nec continuo omnẽ
affectũ à se proiecisse sibi persuadeat, si mi-
nus se inquietari sentiat: sed tum solum pro-
fecisse se noscat, quũ contrariũ affectui suo
æquanimiter portat. Sæpissime enim mul-
tum affectum habemus ad aliquid, & nesci-
mus priusquã ad contrarium & carentiam
eius veniatur. Hæc præcipuè religiosis di-
cta sint: necesse tamen est vt quatenus fieri
potest religiosos hic emulentur seculares,
scilicet vt si non effectu saltem affectu libe-
ros & amicos deserant, mundum non plus
æquo diligant, ne mentis puritas aut quies
impediatur, diuinum honorem in omnibus
suis

suis amicis ac liberis, & ipsorum salutē vbi
 que desiderent & quærant, nullius piū pro-
 positum relinquendi seculi commutāda in
 melius vitæ aut piū alicuius amplectendi in-
 stituti impediant: vt stulti quidam faciunt
 parentes, qui potius eligunt filios in mundo
 periclitari, quam in monasterijs saluari, & in
 mūdi pompa malunt eos seruire seculo quā
 in humilitate, summo omnium Domino: in
 hoc ipso nec sibi benè consulentes nec suis
 liberis. Verum hac in re debent liberi ipsi
 parentes & amicos suos contemnere, &
 nullo modo ob stultū eorum affectum pi-
 um suum propositum derelinquere, ne
 plus parentes, quam Deum comprobentur
 amare, contra illud quod Dominus ait in
 euangelio. Qui amat patrem aut matrem
 plusquam me, non est me dignus. Ex quo
 conicitur summam esse pietatem, in huius-
 modi impium esse & crudelem, ac tum
 maximè sperandum profectum spiritus,
 quando ipsi caro magis aduersatur, vt se
 in exemplum Paulus dedit, qui vbi lumen
 consequutus est fidei & cognitionis diui-
 næ, continuo non acquieuit carni & sangui-
 ni, cōtra eos qui vt spiritū in se sentiunt piū
 parentes consulere nō dubitāt, eisq; acquies-
 cere malunt quā Patri celesti, in grauissimā

Mat. 10. d.

Gal. 1. c.

Bb iij

plerunq;

Hier. Helio
epist. 1.

Huc vsq;
ille.

Iob. 2. 2.

Berna. ser.
2. in do. i.
opus oct.
epi.

plerunq; ipsius ignominiã. Sed aliud nos beatus docet Hieronymus ita scribens. Recordare tyrocini tui diẽ quo Christo in baptis-
mate consepultus in sacramenti verba iura-
sti, pro nomine eius non patri parciturũ esse
non matri. Ecce aduersarius in pectore tuo
Christum conatur occidere. Ecce donatiũ
quod militaturus acceperas hostilia castra
suspirat. Licet paruulus ex collo p̄deat ne
pos: licet sparso crine & scissis vestibus vbe-
ra quibus te nutrierat mater ostendat: licet
in limine pater iaceat: per calcatũ perge pa-
trẽ: siccis oculis ad vexillũ crucis euola. Sol-
lũ pietatis genus, est in hac re esse crudelem.
Idẽ nos docuit & Christus ipse, dũ in nuptiis
diuinũ exhibiturus opus matrẽ suã visus est
contemnere, dicens, Quid mihi & tibi est
mulier? Super quem locum ita scribit Ber.
Ut quid fr̄s, vt quid sic responderet? Vtiq;
propter nos, vt conuersos ad Dominũ iam
non sollicitet carnalium cura parentũ: & ne
cessitudines illæ non impediant exercitium
spirituale. Quã diu enim de mundo sumus,
debitores nos constat esse parentibus. At
postquã reliquimus nos ipsos multo magis
ab eorum sollicitudine liberi sumus.

Breues aliquot pro prospero spiritualis vitæ
progressu admonitrunculæ. 1.

Quemadmodũ

Quemadmodū Dominus iussit filijs Israel, vt sapius recordarentur diei egressionis ex Aegypto, ita frequētius meminisse te conuenit egressionis è seculo, aut singularis vitæ veteris innouationis: sapius ad memoriam reuocare primum illum feruorē ad omne opus bonū paratū, & promptitudinem illā ad aduersa ferenda expositam: vt ex recordatione huiusmodi affectus tuus dum sortē tepescit aut languet reparetur atq; renouetur.

II. Vanitatem mundi sæpenumero mente pertracta, & caue vnquam stes aut figaris mente in eius oblectamentis aut illecebris: Primis semper moribus per conuersionem mentis in Deum viriliter resiste. Nullum ex affectu dato locum curiositati, aut nouarū rerū desiderio: quū per huiusmodi, & per vanitatis & momentaneæ delectationis cōsiderationē mundus sæpe (vti semen) in corde soleat reuiuiscere.

III. Ita mente ab omni re te labora auertere, vt ab inferioribus his trahi merearis ad superna: nec te aliter moribus exhibe, quā si Deus & tu in mundo essetis soli. Et quod minus effectu præstare potes hoc feruidum resarciat desiderium, nunquā ab hoc studio tepescendo, quantūcūq; infirmitate graueris.

Sumptū ex
Specu. mo.
in ope. Ber.

III. Nunquam excidat menti tuæ intentio, nec Dei qua huius te incolam voluit esse terræ, nec tua qua ingressus es religionē, & facilè vinces affectum erga parentes & mundum. Quum enim peregrinus sis super terram & viator, viæ tuæ partem omnimomento vel nolens transigis. Et quum non in aliud quam ut per bonorum operum exercitium Deum ceu parētem, & regnum ceu hæreditatē tibi parares, in terra positus sis: nec ob aliud petatur religio: quomodo, si hæc tepescenti & cessanti succurrant, non acrius te repræhendes & impelles.

Hucusque
quod in
schedis re-
pertum est
ferè posui-
mus.

V. Cogita quod quicquid tibi collatum est, siue id corporale sit siue spirituale, siue terrenū siue cœleste, si non vis abuti, in profectū debes spiritus dirigere. Omnia enim sibi impendi, & ad se transferri cupit spiritus qui ut solus est diuinus & perpetuo māsurus, ita quicquid ad ipsum refertur stabile erit & perpetuū. In ipsum ergo quicquid est in nobis vel donorum vel operationum referendum est: ipsius gratia nihil non faciendum, nihil non ferendū: nihil quod bonū est non sequendum: nihil quod noxium nō fugiendum, quandoquidē hac de re exactissima tandem exposcetur ratio.

VI. In cōgregationibus & ad sacra prebe te ipsum humilē moribus cōpositū & res

uerentē, cogitans præsentēs illos omnēs esse summę illius diuinę maiestatis famulos, & ipsam maiestatem esse præsentem: atq; ob hæc omnem congregationē stude cū metu reuereri, tanquā terribilem quandam castrorum aciem Domini exercituum.

VII. Contemptor semper esto tui ipsius: & quantū tua fert imbecillitas, quere ubiq; propter Dei gloriā haberi contemptui. Cōtende semper per omnia perfectus esse sanctorum imitator, in carentia cōmoditatū, in ferendis æquanimiter incōmodis, in seuerā proprii corporis maceratione, in matura grauitate. Proximo vero tuo iuxta Bonauē Bona. turæ doctrinā in huiusmodi cōcedito: neq; tantundē hic expectato ab alijs, quantū à te ipso: quinimo gratulare etiam si alijs solatia præstari & suas eos cōmoditates habere videas, persuasus ipsos talibus esse dignos.

VIII. Quicquid anceps est ad bonū & malū, in partē semper interpretare in meliorem: & oēm increpationē sēper auspicare in te ipso. Hoc est, si quid cernas reprehensione dignū in alijs, cogita idē aut certē simile quid in te esse, quod primū debeas reprehendere: atq; ita ex tua imperfectione facilē disces imperfectionē ferre alienam.

IX. Dum diuinis intereris officijs, puta te choris adesse angelicis: simulq; tecū reputa

SANITATE ANIMAE.

quantum illi honoris, quantum reuerentiæ impendant summæ illi & incomprehensæ maiestati Dei: quanto cū tremore, quanto affectu illam laudibus celebrent, adorent & glorificent: & hæc tecum reuoluens omneis aduoca animæ tuæ vires, totoq; conamine stude diuinarū laudum pensum magna cum animi attentione, humili quodam & religioso spiritu exoluere: sollicitè præcauens ne vel minimū quid illic designes leuitatis.

X. Si te sentias maiori quodā ferri amore erga florentem aliquā dictionem, aut erga prædiuitē quempiā hominem, quā ad rē quamlibet aliam, scito huiusmodi amorem non esse à Deo, eoq; protinus illū à te illata etiam tibi vi expelle. Ad hæc disce teipsum plenè cognoscere, omneisq; animi tui affectus benè habere perspectos, impēsius Dominū pro hac re obtinenda obsecrando, ranquam pro eo in quo totius spiritualis profectus sita sit felicitas.

Job. 9.

XI. In omni tua actione metue sollicitus, ne quid agas præposterè: ne quid plus aut minus, aut alioqui secus agas quam oportet, idq; ad exemplum Iob ita dicentis: Verebar omnia opera mea, sciens quod nō parceres delinquenti.

XII. Si te aliquoties aut etiā frequenter
labi

labi contingit in peccata aliqua, seu imperfectiones, caue ob id imbecilliori aut despōso sis animo, aut etiā prostergeris: quin potius quoties laberis, toties resurgens & reatum tuum agnoscens, ad diuinam protinus recurrito impetrandā per suspiria & preces indulgentiā. Præpropera enim illa resipiscencia, & festina à rebus Deo cōtrarijs auersio mirum in modum altissimo est grata: & palam etiā declarat, te nō ex destinata malitia, aut ex diuinæ legis contemptu, sed potius ex imbecillitate naturę delinquere. Porro procrastinatio illa pœnitentiæ sæpenu-mero Deo magis inuisa est, quam ipse reatus. Quippe peccata nihili æstimare peius est quam peccata committere.

XIII. Proinde imperfectionē tuā semper ducito esse grauissimam: & frequenter illā & imbecillitatem tuā apud altissimum damnato & deplangito, conuersationes tibi ob oculos ponens nō tepidorum, sed feruidorum & perfectorū. Imperfectionē verò alienā ne ducito perinde esse grauē: quādoquidem Dei iudicia sunt inscrutabilia: & peccandi procliuitas non est omnibus æqualis, sed nec æqualis est omnibus gratia.

XIIII. Si in vita sancta cupias promouere, puta omnem illum tibi perisse diē, in quo,

SANITATE ANIMAE.

quo, prauo tuo affectui & voluntati nihil vel à te, vel ab alijs illatum est aduersi.

XV. Si iniuriam tibi factam feras æquanimitè, caue hinc tibi placeas, aut laude aliqua te æstimes dignum: sed potius cogita multa te cõmisisse quibus iniurias & molestias cõmerueris hac ista longè atrociores.

XVI. Te ipsum semper habeto pro omnium abiectissimo pessimoq; nec dicito te vnquã in virtutibus promouisse: sed nec te aliquid esse, tibi vnquã persuadeto: & hac ratione maximè tibi demereberis Deum, ipsiusq; opem & gratiam.

XVII. Tempus istuc tuum summo studio caue inutiliter transigas: mentem tuam vide vanis cogitationibus distractam habeas, sed contra, stude semper aliquid piæ & salutaris præstare operæ. Pro grauissima autem habeto iactura, si quid tēporis quantumuis breuis inutiliter expenderis perdidisse. Tempus enim vtut vilipendatur nullo tamen potest estimari precio.

Ex Spec.
mo. in ope
ribus Ber.

XVIII. Hodiernum diem composito cum die hesterno, & horam præsentem exige ad horam præteritam, atq; ita subducta ratione expendito quantum in virtutibus promoueas.

XIX. Si in te operationem aliquam experiaris

periaris diuinæ gratiæ, aut si peculiari aliqua dote præditus sis, illam toto pectore commendato Deo, & tuis diffusis viribus, præcare ipsius gratiæ datorem Deum, vt eam in te dignetur pro optima sua voluntate tueri ac moderari. Time etiam semper ne fortè datæ tibi gratiæ parum respondeas, vt hac ratione in omni diuinæ gratiæ effectu tam interno quam externo constans permanere possis, in humili tui ipsius sensu & æstimatione.

De exercitio lectionis: & quæ sint hic obseruanda.

CAPVT. 3.

Quisquis spiritum suum vtiliter & rectè cupit excolere & exercere, diligens & frequens sit oportet, in sacra mysticorum voluminum & aliorum piarum librorum lectione. Hoc enim pacto primum quidem illustrabitur intellectu ad cognoscendum quid fugiendum sit, & rursus quid sequendum: deinde excitabitur affectu ad diuinum timorè pariter & amorem, postremo à multis liberabitur vanis cogitatibus, qui ocio torpentes mirum in modum infestare, & multarum solent tentionum præbere occasiones. Nā vt impigra & expròpta sit hominis volūtas, nihilominus tamen obseruari

obseruari